



Expedition Arcada: Vad påverkade materialet?

Daniel Sjöberg

Examensarbete

Film & TV

2017

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Film & Tv, Foto & Klipp
Identifikationsnummer:	5363
Författare:	Daniel Sjöberg
Arbetets namn:	Expedition Arcada: Vad påverkade materielt?
Handledare (Arcada):	Kauko Lindfors
Uppdragsgivare:	Arcada
<p>Sammandrag:</p> <p>Detta examensarbete undersöker vad som skedde under produktionen av Expedition Arcada som påverkade det filmade materialet för dokumentären om Expedition Arcada. Metoden som används är intervjuer av de tre ansvarspositionerna för dokumentären: Regissör, A-fotograf samt producent. Efter att ha samlat in den viktiga informationen från intervjuerna presenterar jag en fakta del som berättar hur man borde bygga upp förplanering och produktion för att få det att rulla på smärtfritt.</p> <p>Syftet är att undersöka vilka faktorer som påverkade materialet till vad det blev. Genom undersökningen är mitt mål att fast jag inte var på plats kunna ta lärdom av allt som hände och förstå vilka faktorer som påverkade materialet och vad man kunde ha gjort annorlunda.</p> <p>Resultatet visar att faktorer som till exempel stress, för lite planering, många personer inblandade, oklar handling, bristande handledning, saknad av produktionsassistenter, vänskapsband, brister i loggningssystemet mm var det som påverkade materialet. Hade man kunnat förebygga dessa händelser i förväg så hade troligen materialet för Expedition Arcada blivit något helt annat och den slutliga filmen hade fått en helt annan riktning och nivå.</p>	
Nyckelord:	Film, dokumentär, Intervju, Expedition Arcada
Sidantal:	28
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	15.05.2017

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Film & TV, Cinematography and Editing
Identification number:	5363
Author:	Daniel Sjöberg
Title:	Expedition Arcada: Vad påverkade materialet?
Supervisor (Arcada):	Kauko Lindfors
Commissioned by:	Arcada
<p>Abstract:</p> <p>This thesis examines what happened during the production of Expedition Arcada that effect the video material for the documentary about Expedition Arcada. The main method that is used is interviews from the three persons who were responsibility for de documentary: The director, cinematographer and producer. When I have collected all the information from the interviews I will presents some facts that tells how you should build up the planning and production to make it go smooth.</p> <p>The purpose is to examine the factors that affected the video material into what it looked like today. My goal is to learn and understand what happened during the production and understand what could been done different even if I wasn't there.</p> <p>The result shows that factors for example stress, less planning, to many persons involved, uncertainty about the story, lack of supervision, no production assistants, bond of friendship, lack in the logging system etcetera where the main reasons that affected the video material. If it would have been possible to prevent this factors, the video material probably could have looked a lot different and the final movie could have get a different direction and a higher quality level.</p>	
Keywords:	Film, documentary, interviews, Expedition Arcada
Number of pages:	28
Language:	Swedish
Date of acceptance:	15.05.2017

INNEHÅLL

1	Inledning	7
2	Expedition arcada	7
2.1	Medieteamets roll i expeditionen	8
3	Bakgrund	8
3.1	Syfte och mål	9
3.3	Metod och material	9
3.4	Avgränsning	10
4	INTERVJUER	10
4.1	Presentation av de intervjuade	10
4.2	Frågor och svar	11
4.2.1	<i>Hur var förplaneringen?</i>	11
4.2.2	<i>Hade ni tydliga ansvarspositioner samt hur mycket fokus lades på dokumentären?</i>	13
4.2.3	<i>Att ni var vänner med de involverade, hur påverkade det ert arbete?</i>	16
4.2.4	<i>Loggning</i>	16
4.2.5	<i>Vad skulle ni göra annorlunda vid en ny expedition?</i>	17
5	Forskning	18
5.1	De sex stegen i varje filmproduktion	18
5.1.1	<i>Grön ljus</i>	19
5.1.2	<i>Utveckling</i>	19
5.1.3	<i>Förproduktion</i>	19
5.1.4	<i>Produktion</i>	19
5.1.5	<i>Postproduktion</i>	19
5.1.6	<i>Distribution</i>	19
5.2	Struktur	20
5.2.1	<i>Medan man filmar</i>	20
5.2.2	<i>Var noga med klappan</i>	20
5.2.3	<i>Klipp aldrig i kameran</i>	21
5.2.4	<i>Håll kameran stilla, sen flytta</i>	21
5.3	Loggning	22
5.3.1	<i>Märka upp</i>	24
5.3.2	<i>Vad bör ett filnamn innehålla?</i>	24
5.3.3	<i>Ge varje mapp ett unikt ID</i>	24
5.3.4	<i>Hur ska man då göra om man råkar ut för dubletter?</i>	25

5.3.5	<i>Vanliga sätt att namnge materialet</i>	25
6	Slutsats	26
	Källor	29
	Bilagor	30
	Intervjufrågor	30

Figurer

Figur 1. Sex steg (Gael Chandler, Cut by Cut, s.04)

Figur 2. BPAV

Figur 3. Bin1

Figur 4. Bin2

Figur 5. Reel labeling methods (Gael Chandler, Cut by Cut, s.104)

Figur 6. TV Multi-cam labeling methods (Gael Chandler, Cut by Cut, s.104)

FÖRORD

Denna undersökning kring vad som skedde under produktionen av Expedition Arcada som påverkade videomaterialet till dokumentären har gjorts som Examensarbete för medianomstudierna vid Yrkeshögskolan Arcada.

Jag vill rikta ett stort tack till Theresa Rauma, Ann-Christin Bengelsdorff samt Hanna Hedengren som ställde upp på mina intervjuer för examensarbetet. Tack Kauko Lindfors för handledningen under examensarbetet.

Och sist men absolut inte minst vill jag tacka alla på Arcada, Film & TV som har bidragit till min utveckling genom åren. Ett extra stort tack till lärarna och personalen vid Film & TV som alltid ställt upp när man behövt dem.

Mitt examensarbete är kanske det sista jag gör vid Arcada men jag hoppas att vi ses igen någon gång, antingen på skolan eller någon annanstans i livet.

Helsingfors 28.03.2017

Daniel Sjöberg

1 INLEDNING

Som studerande på yrkeshögskolan Arcada har man möjligheten att göra två olika typer av examensarbeten. Ett fördjupat skriftligt forskningsarbete eller en examensproduktion med tillhörande skriftlig del.

Jag hade först tänkt mig att endast göra det skriftliga forskningsarbetet men då jag hörde att dokumentären för Expedition Arcada behöver en klippare gjorde att jag tänkte om och valde att ta på mig klippuppdraget och göra det som mitt examensarbete. De involverade i expeditionen påstod att jag inte borde ta på mig arbetet på grund av ett utmanande material. Jag valde att inte ta till mig av åsikterna och tänkte – hur svårt kan det vara?

Först när jag började klippa insåg jag att materialet verkligen var osammanhängande och utmanande. Jag var inställd på att mitt examensarbete skulle handla om klippet för dokumentären. När jag började gå igenom materialet och sedan försökte få ihop något på tidslinjen insåg jag att det inte är klippet jag borde undersöka, utan vad som påverkat materialet under förproduktionen och inspelningen som orsakat resultatet jag hade framför mig.

2 EXPEDITION ARCADA

Skolan Arcada och 45 elever deltog i Expedition Arcada tillsammans med äventyraren Patrik ”Pata” Degerman och den rullstolsbundne Aron Anderson under våren 2015. Deras mål var att klättra upp för den 300 meter höga bergsväggen i La Grave, Frankrike. Eleverna fick klättra på väggen och även arbeta med studierelaterade arbetsuppgifter. Expeditionens mål var att man skulle lära sig medan man gör sitt bästa.

2.1 Medieteamets roll i expeditionen

All media under expeditionen sköttes av Film & Tv utbildningen på Arcada. Deras uppgifter bestod av att producera flera korta videon som skulle läggas upp på Youtube under expeditionen. Dessutom gjordes två dokumentärer, en som handlade om Aron och hans resa och en annan som slutligen blev att handla om teamets arbete under expeditionen. Jag har valt att koncentrera mig på den sistnämna, den som handlar om teamets arbete.

3 BAKGRUND

Klipparens huvudsakliga arbete handlar om att pussla ihop en helhet från en hög material. Tidigare har jag ofta haft mycket större kontroll över materialet eftersom jag då har klippt sådant jag själv filmat. Då jag tackade ja till uppdraget visste jag inte vad jag gav mig in på. Jag hade inte sett materialet innan och inte heller haft att göra med själva produktionen av Expedition Arcada.

Hur får man ihop en helhet av ett problematiskt material? Förmodligen grundar sig alla skolproduktioner vi gjort på ”gå ut och gör en film, så berättar vi vad som gick snett när ni kommer tillbaka”. En fungerande men också emellanåt jobbig teknik, speciellt under tillfällena för feedback. Det vi i grund och botten försöker är att lära oss av våra misstag, tänka tillbaka på vad som gick snett och vad vi kan göra bättre i framtida projekt.

Något måste jag i alla fall ha lärt mig när jag vill ta utbildningens lärosätt och använda mig av det i mitt examensarbete.

3.1 Syfte och mål

Syftet med detta arbete är att undersöka vad som hände under förproduktion samt inspelning som påverkade resultatet av materialet. Mitt mål är att trots jag inte deltagit i expeditionen kunna ta lärdom av händelseförloppet och förstå vilka faktorer som påverkat materialet samt vad man kunnat göra annorlunda.

Jag hoppas att mina insikter och resultatet av min forskning kan vara innehållsrikt och kunna vara till nytta för möjliga kommande expeditioner som Arcada ordnar.

3.2 Frågeställning

Expedition Arcada: Vad påverkade materialet?

Vilka faktorer och/eller händelser under förproduktion samt inspelning var det som påverkade materialet. Vad hade man kunnat gjort annorlunda för att motverka detta och vad har vi lärt oss till nästa liknande projekt?

3.3 Metod och material

Jag har valt att använda mig av intervjuer som min huvudsakliga metod. Det kändes väldigt naturligt att använda intervjuer för att få reda på hur det var, vad som skedde och hur det gick till. Jag har valt att intervjua 3 stycken personer som hörde till kärnteamet under expeditionen och dokumentären. Ann-Christin Bengelsdorff som var regissör för dokumentären, Theresa Rauma som var ansvarig fotograf samt Hanna Hedengren som var producent för hela Expedition Arcada och även producent för dokumentären.

Dessutom stöder jag materialet som jag får från de tre personerna med information från böcker samt hemsidor.

3.4 Avgränsning

Jag väljer att inte referera andra som haft med dokumentären att göra som t.ex. ljud, kameramän, loggare och övriga deltagare. Jag vill heller inte avgränsa för mycket, jag tror det behövs dessa tre intervjuer med olika ansvarsområden för att förstå vad som hände och hur det påverkade materialet.

4 INTERVJUER

4.1 Presentation av de intervjuade

Theresa Rauma studerar Film och TV med inriktning på Foto och klipp vid Arcada.

Hon var ansvarig fotograf, så kallad A-fotograf för dokumentären

”A-foto (Director of Photography, DoP/DP). A-fotografen är chefsfotografen som samarbetar med regissören. Han eller hon ansvarar för bildspråkets utformning, ljus osv. I TV sammanhang används oftast en separat ljussättare eftersom man uteslutande använder flerkamerateknik och därmed många fotografier. I Hollywood opererar aldrig DP:n själv kameran, utan till detta finns naturligtvis en kameraoperatör (camera operator). I Sverige är det däremot oftast A-fotografen som sköter kameran under inspelning.”

(Voodooofilm. 2002. Tillgänglig: <http://www.voodooofilm.org> Hämtad 21.03.2017)

Ann-Christin Bengelsdorf studerar Manus och Regi vid Arcada. Hon var ansvarig manusförfattare och regissör för dokumentären.

”Regissören (director), Fattar de kreativa besluten från den inledande forskningen till den sista tagningen. Han eller hon sköter rollbesättningen, leder laget och övervakar redigeringen. Regissören går tagning för tagning igenom hela det planerade arbetet med hela laget och bestämmer vilken belysningsstil man skall ha i de enskilda scenerna”.

(Voodooofilm. 2002. Tillgänglig: <http://www.voodooofilm.org> Hämtad 21.03.2017)

Hanna Hedengren studerar Producentenskap vid Arcada University of Applied Sciences. Hon var ansvarig producent för mediaproduktionen samt producent för dokumentären.

”Exekutiv producent (executive producer). Den exekutiva producenten (eller verkställande producent) har det övergripande ansvaret för bolagets filmproduktioner, i synnerhet ekonomiska frågor. Han eller hon är med från idé till första visningskopior, med ekonomiskt, administrativt och ibland kreativt ansvar för den färdiga filmen. En "vanlig" producent arbetar närmare inspelningsprocessen”.
(Voodooofilm. 2002. Tillgänglig: <http://www.voodooofilm.org> Hämtad 21.03.2017)

4.2 Frågor och svar

4.2.1 Hur var förplaneringen?

Regissören Ann-Christin berättar att allting var ganska oklart och det kom i ett ganska sent skede att det skulle göras två stycken dokumentärer. Manusplaneringen var helt själv och det var få möten överlag. Hon menar att det skulle behövas mer planering i förväg. Grundidén för dokumentären var att den skulle berätta om Arcadas studerande på deras resa och deras upplevelse av äventyret. Det var tänkt att följa med 5 olika personer under resan men det var svårt att välja ut i förväg eftersom allting var så löst, de visste inte riktigt vad som skulle hända.

Ann-Christin fortsätter berätta att det var lite fokus på just dokumentären på grund av att alla hade så mycket annat att göra inom produktionen. Hon tar upp exempel som att många korta videoklipp skulle planeras, PR och marknadsföring samt tjäna in pengar och hitta sponsorer. På grund av de andra bitarna som behövde fokus så blev dokumentären i skymundan och efter allt arbete med det var människor trötta och hade tappat en del av inspirationen och orken som skulle behövs när sen det var dags att fokusera på dokumentären. Det blev lite av en dålig start från början och människor var mest ivriga på att åka dit och kanske inte för att göra själva dokumentären.

A-fotografen Theresa Rauma bekräftar de Ann-Christin berättar ovan. Theresa berättar att de kanske möttes max två till tre gånger på grund av att det var väldigt svårt att få alla samlade just på grund av att alla hade så mycket annat att göra hela tiden. När de väl hade möten var de så många samlade vilket ledde till att det kom så många olika idéer och åsikter att det blev svårt att komma fram till något konkret. Theresa berättar också om att planeringen var väldigt luddig. Det fanns inte riktigt en tydlig plan om hur allt kring dokumentären skulle gå till. Det fanns många olika förslag på vad den skulle handla om och handlingen ändrades många gånger under produktionens gång.

”Hela tanken om vad den skulle handla om ändrades hela tiden för det fanns inte riktigt klara besked.”

Jag frågar Theresa om hon tror att detta har påverkat materialet:

”Massor! För när vi var så råddiga, borta och yra resulterade det i att ingen visste vad det är vi söker. Ingen kunde i sina bilder hitta de rätta bilderna för den dramaturgiska kurvan för att få de dramatiska vändningarna i filmen, så vi filma bara de som fanns utan att veta vad vi söker efter. Det påverkade materialet massor!”

Hon betonar också att de saknade handledning under förproduktionen. Eftersom det film och tv sidan gjorde under expeditionen var en så på pass stor sak, nytt och ovanligt för väldigt många skulle det behövts tydlig handledning från lärare under hela produktionen.

Hanna Hedengren berättar att det inte fanns något specifik person som hade huvudansvaret för dokumentären utan hon var ända producenten som hade ansvar kring hela medieproduktionen. Hon påpekar också att hon nog kanske skulle borde varit mer involverad i dokumentären men hon hade inte möjlighet eftersom hela mediaproduktionen vilar på hennes axlar. Hanna berättar om liknande upplevelser som Ann-Christin och Theresa upplevde. Det var väldigt oklart i början vad som egentligen skulle göras och den ursprungliga idén insåg dom ganska snabbt inte var rimlig att genomföra. Efter att ha gått igenom vilka resurser dom faktiskt har och vad som är verkligt att genomföra

med den mängd människor och utrustning som fanns till förfogande beslöts att två dokumentärer och ett flertal små videoklipp skulle produceras men ändå fanns det inte specifika ansvarsområden utan en person var ansvarig för allting.

När jag frågar vad man kunde ha gjort annorlunda i förplaneringen svarar Ann-Christin:

”Den här dokumentären som gjordes så skulle krävt en hel del planering och genomgång. Största felet som jag gjorde var att ingen riktigt visste vad som skulle göras, jag hade ett manus och folk var inte speciellt intresserade av att läsa det och de blev lite hängande.”

4.2.2 Hade ni tydliga ansvarspositioner samt hur mycket fokus lades på dokumentären?

De hade nog tydliga ansvarspositioner, det stora problemet var att de endast hade en producent som var ansvarig för allting. Hon hade helt enkelt för mycket att göra, berättar Ann-Christin. Det skulle behövt skilda producenter för vardera dokumentären samt en för alla små filmer som skulle produceras.

På plats blev dokumentärerna i skymundan, fokus lades mycket på klättrandet samt alla små filmer som skulle göras. Ann-Christin hade begärt att få hålla möten varje morgon inför inspelningen av dokumentären vilket hon sen fick möjlighet till väldigt få gånger.

”Det var de största problemet tycker jag själv, jag blev jätte frustrerad men insåg ganska snabbt att jag inte kan göra något åt saken så jag släppte det.”

Dokumentären påverkades väldigt mycket av att det hela tiden skulle göras flera små filmer och att positionerna roterade. När det skulle behövts filmare för dokumentären var dom och gjorde något annat. Det skulle borde varit tydligt vilka som ansvarar för vad istället för att alla ska testa på allting, det hade varit till fördel för dokumentären. Även delar av utrustningen skulle behövt vara bokad för de ändamål som behövdes, när en kamera behövdes var den någon annanstans och inställningarna var ändrade när de

kom tillbaka.

Hon betonar också att språket var ett problem. När de kom på plats var de fortfarande osäkra på om språket skulle vara modersmålet svenska eller engelska. Det skapade en viss förvirring men framför allt blev det så onaturligt när de inte talade sitt modersmål som det sedan i ett mycket senare skede beslutades att det var okej att tala svenska.

Theresa berättar om liknande upplevelser. De fick aldrig möjlighet att samla människorna och informera vad som skulle göras. Skulle de ha vetat dokumentärens fokus från start hade nog vinklingen blivit intressantare, de glömde bort sig själva och deras resa och fokuserade för mycket på Pata och Aron.

”Vi glömde bort helt från början att vi är ju dom som måste bygga upp något nytt stort på ett annat ställe som fungerar för alla, så där skulle det funnits mycket material med diskussioner, missförstånd och konflikter mm. Där skulle det funnits drama!”

Hon berättar också om problematiken med att människor inte var riktigt beredda att faktiskt bli filmade och när kameran togs fram var det som att ”filma en vägg”. Theresa menar att slutresultatet skulle blivit annorlunda om man hade förberett och tränat människor på vad det innebär att vara framför kameran, dessutom borde man ha manipulerat och regisserat situationer för att få fram det man vill ha.

”Det kändes som att de andra människorna inte förstod hur mycket arbete det faktiskt innebär att göra en dokumentär och hur mycket man måste sätta sig själv i situationer för att få ett bra material och det hade man kunnat förbereda människor på.”

Hon påpekar även att arbetsfördelningen var väldigt otydlig och istället skulle alla få testa på allting och positionerna skulle rotera. Det tror Theresa att påverkade det slutliga materialet negativt.

Hanna berättar att det var full fart och väldigt stressigt utan en egentlig anledning. Det var svårt att hitta tid för att planera och intervjuerna som skulle göras inför dokumentären var väldigt svårt att få tid till på grund av att människor var motvilliga. En kompromiss gjordes och de fick en timme för intervjun vilket är mycket mindre mot vad dom skulle velat ha.

Men varför var det egentligen så bråttom?

”Ingen vet! De va det som var så konstigt att från dag ett så var det jätte stressigt hela tiden och ingen gav nånsin en orsak till varför det är så skyndsamt.”

Hanna berättar även om samma upplevelser som Theresa och Ann-Christin. Mycket fokus lades på alla de små videorna som skulle göras som främst var skolans önskemål eftersom dom skulle göra reklam för de olika inriktningarna som var involverade.

Jag påpekar till Hanna att det känns som skolan var främst ute efter ”gratis” reklam istället för att fokusera på dokumentären. Hon instämmer och fortsätter med att berätta att det var medieteamets intresse att göra dokumentären eftersom den skulle lyfta fram Film och TV bättre än de små filmsnuttarna. Hon menar att hade fokuset lagts mer på dokumentären hade det troligen gynnat skolan på längre sikt med en bättre slutprodukt som skulle fått mer spridning. Hon bekräftar även att det var problematiskt med att försöka rotera på arbetsuppgifterna, det hade varit bättre att alla hade haft sina specifika positioner.

4.2.3 Att ni var vänner med de involverade, hur påverkade det ert arbete?

Ann-Christin berättar att framför allt konflikterna blev utelämnade på grund av att man ville visa respekt för sina medmänniskor. Första tanken var inte att ta fram kameran när det skedde konflikter och när man kom att tänka på det var de för sent.

”Det blir för känsligt att vara en del av teamet och filma och kräva mitt i vissa saker när man vet själv hur det är. Det skulle vart de bästa med två utifrån med ingen relation till människorna.”

Theresa menar att det nog är ett stort hinder att man filmar sina egna vänner. Hon berättar att alla är socialt smarta och kompetenta vilket gör det svårt att framkalla något dramatiskt. För att klara av det här projektet var det viktigaste att dom lyckades hålla samman, för dokumentären var det ett problem.

4.2.4 Loggning

Loggningen var väldigt rörig och jag hade svårt att få ordning på materialet det gjorde mig intresserad av två saker:

1. Vad hände på plats och varför blev loggningen så rörig.
2. Hur borde loggningen göras enligt handboken.

Jag frågade Theresa vad hon trodde hade hänt och vem som ansvarade för loggningen, inte för att leta syndabock utan för att kunna undersöka detta närmare. Hon berättar att alla skötte loggningen och att det nog var det som var problemet. Alla skötte sin egen loggning och loggade flera gånger per dag dessutom behövde det gå snabbt för det var människor i kö. Ibland loggade även människor varandras material. Hon förtydligar att hade man haft en ansvarig så hade det högst troligen blivit mycket bättre gjort och dessutom tagit bort stressen från de som filmade.

” Det skulle ha sparat massa energi och tid om en person skulle skött det och de som filmar skulle inte behöva fundera på loggningen.”

Hanna berättar att dom inte fick ta med en kortläsare som skulle kunna ha använts vid loggningsstationen. Det innebar att så fort något material skulle föras över så behövde en kamera vara till förfogande för överföringen.

4.2.5 Vad skulle ni göra annorlunda vid en ny expedition?

Theresa: Informera människor i tid tydligt vad som väntar. Informera alla andra om hur videoproduktion fungerar, att vad krävs av de andra trots att de har andra uppgifter, vad krävs av dom för att vi ska få en bra dokumentär. Att dom vet att vi inte kan på en sekund få fram en kamera utan vi måste informeras innan det ska hända något så vi kan förbereda. Och förplaneringen så klart!

Ann-Christin: Från första början, så ha en bra planering och ett bra manus, kanske lite svårt att göra ett manus men åtminstone en bra planering. Jag hade en planering men den var tydligen inte tillräckligt bra, den var för lös. Men en bra planering och borde varit på plats tidigare och vetat vad som händer, om vi hade vetat tidigare vad exakt som händer varje dag så hade jag kunnat planera bättre men vi fick i ett ganska sent skede vad som skulle ske dag för dag, det var ganska lösryckt. Och när man inte vet vad som händer så sätter man nu bara såna där för säkerhets skull punkter. Jag skulle ha planerat bättre och jag skulle sett till att teamet skulle samlats oftare och tagit mera ansvar för sina uppgifter. På plats skulle ja kräva att ha våra möten så att alla skulle veta vad dom ska göra och de var där det gick snett tycker jag. Visst, jag hade kunnat ställa mig där och slå i bordet och skrika att nu måste vi ha ett möte. Men jag tycker nog att i sista hand att om man ska regissera så ska man se till att man får det man vill ha.

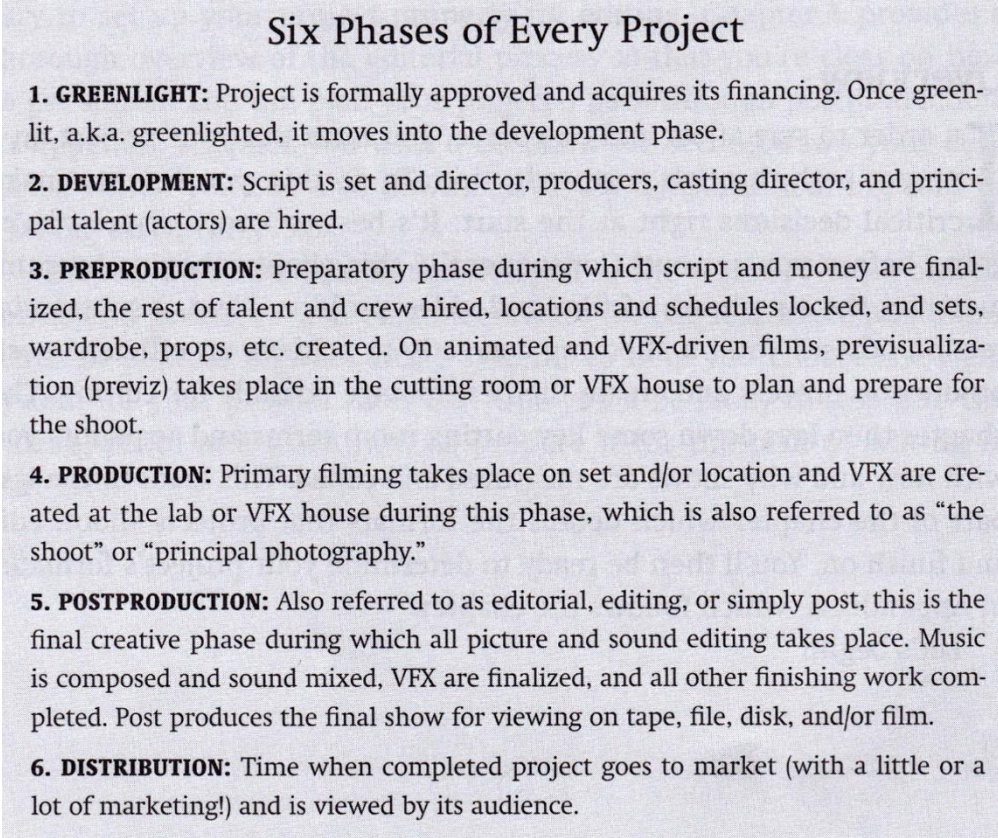
5 FORSKNING

5.1 De sex stegen i varje filmproduktion

Vad hade man kunnat gjort annorlunda? Hur borde man lägga upp projektet enligt handboken? Innan jag presenterar min personliga sammanfattning och vad jag kommit fram till vill jag ta upp några delar från en bok som går igenom steg för steg vad man bör tänka på före, under och efter produktion.

Det finns sex stycken steg i varje filmprojekt. Genom att förstå dessa olika steg i vilken position du än är i så får du en bättre förståelse för de andras arbete. Är man medveten om vem som gör vad i vilket stadie kommunicerar man även bättre.

Enligt boken "Cut By Cut" är detta de 6 stegen i en filmproduktion:



Six Phases of Every Project

- 1. GREENLIGHT:** Project is formally approved and acquires its financing. Once greenlit, a.k.a. greenlighted, it moves into the development phase.
- 2. DEVELOPMENT:** Script is set and director, producers, casting director, and principal talent (actors) are hired.
- 3. PREPRODUCTION:** Preparatory phase during which script and money are finalized, the rest of talent and crew hired, locations and schedules locked, and sets, wardrobe, props, etc. created. On animated and VFX-driven films, previsualization (previz) takes place in the cutting room or VFX house to plan and prepare for the shoot.
- 4. PRODUCTION:** Primary filming takes place on set and/or location and VFX are created at the lab or VFX house during this phase, which is also referred to as "the shoot" or "principal photography."
- 5. POSTPRODUCTION:** Also referred to as editorial, editing, or simply post, this is the final creative phase during which all picture and sound editing takes place. Music is composed and sound mixed, VFX are finalized, and all other finishing work completed. Post produces the final show for viewing on tape, file, disk, and/or film.
- 6. DISTRIBUTION:** Time when completed project goes to market (with a little or a lot of marketing!) and is viewed by its audience.

Figur 1. Sex steg (Gael Chandler, Cut by Cut, s.04)

De sex stegen är namngivna: grönt ljus, utveckling, förproduktion, produktion, postproduktion och distribution.

5.1.1 Grön ljus

Med grönt ljus menas att projektet blir officiellt godkänt och behöver finansiering. Efter grönt ljus flyttas projektet till utvecklingsfasen.

5.1.2 Utveckling

Manuset är klart och regissör, producent, rollsättare och skådespelare blir anställda.

5.1.3 Förproduktion

Under förproduktion blir manuset och budgeten färdigställd, resten av skådespelare och filmteamet anställs, inspelningsplatser och scheman låses. Inspelningsplatser, garderober och rekvisita mm byggs.

5.1.4 Produktion

Filmningen börjar och allting spelas in. VFX-teamets arbete börjar också.

5.1.5 Postproduktion

Klippet börjar där bild och ljud klipps ihop till en helhet. Musiken komponeras, ljudet mixas, VFX-effekterna slutförs.

5.1.6 Distribution

Projektet går ut till allmänheten med filmvisning och marknadsföring.

5.2 Struktur

Men hur filmar man rätt? Hur underlättar man arbetet för postproduktionen?

Genom att filma rätt från början resulterar det i att man sparar tid, stress och pengar under postproduktionen. Enligt ”Cut By Cut” är detta riktlinjerna för att få ett bra resultat från det filmade materialet. Genom att vara organiserad från början kommer också klippet bli organiserat.

3.2.1 Medan man filmar

Medans man filmar bör man:

- Hålla ordning på materialet, föra anteckningar, loggning och ljud loggning.
- Hålla god kommunikation med teamet hela tiden.
- Hålla sig till inspelningsschemat så gått som det går.

Detta gör det lättare att koordinera och schemalägga arbetet och klipprummet.

5.2.2 Var noga med klappan

Filma en bra klappa i varje tagning (Om möjligt) Klappan bör alltid innehålla:

- Scen och tagning
- Datum och plats
- Vilken kamera (A, B, C etc.)
- Kamera och ljud minneskort
- MOS (Om klippet inte innehåller ljud)

Klappan använder några sekunder på fältet men sparar värdefull tid och temperamentet i klippet.

5.2.3 Klipp aldrig i kameran

Kameramannen får inte ta beslutet om när något borde klippas genom att stänga av eller rikta kameran bort från händelsen för tidigt.

”The camera sets the pace of the shot, the editor sets the pace of the show”

En ovan kameraoperatör kan tycka att en statisk bild är tråkig och istället börja zooma in och ut som om hen spelade trombon. Detta frustrerar endast publiken medan klipparen bra kan skapa en fin rytm i klippet med hjälp av flera statiska bilder.

5.2.4 Håll kameran stilla, sen flytta

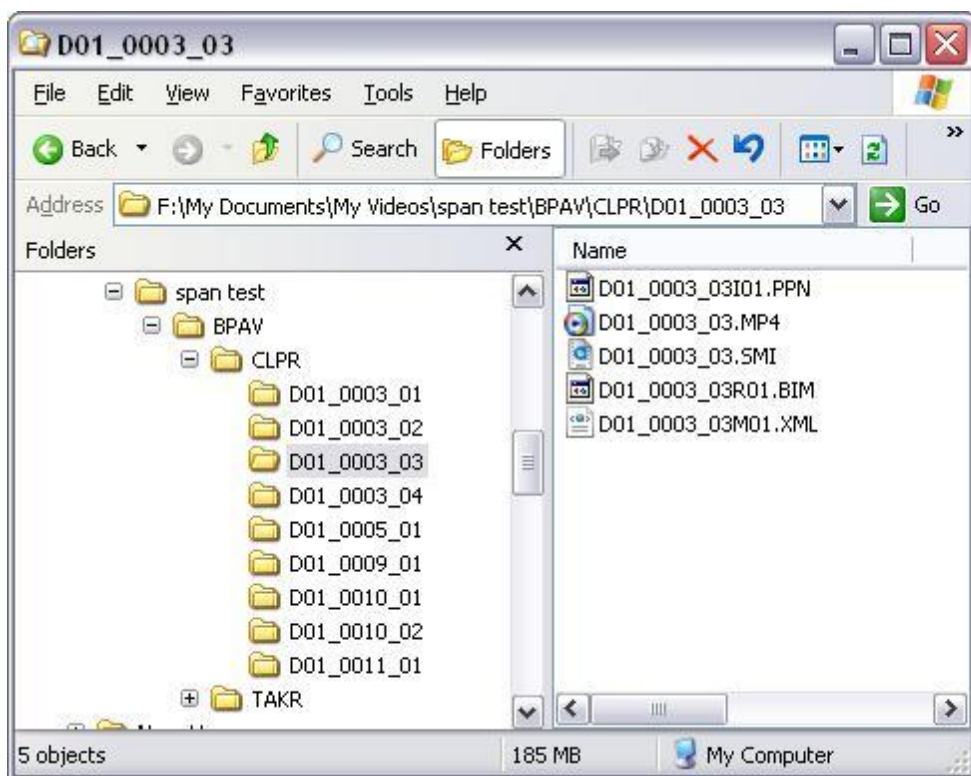
Före och efter varje bild, håll kameran still i ca. fem sekunder. Det är till stor hjälp för klipparen.

T.ex. kan det hända att klipparen använder materialet före regissören sagt varsågod eller efter han sagt tack.

5.3 Loggning

Hur borde loggningen läggas upp för att det ska bli lätt och tydligt för klipparen?

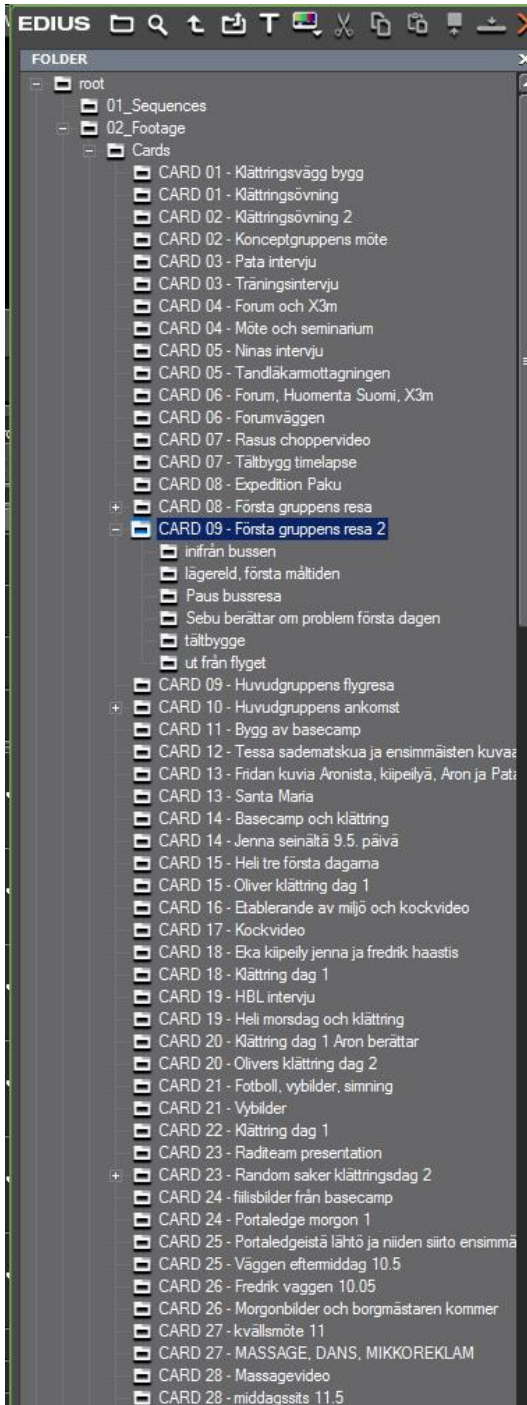
Det tog mig väldigt många timmar att gå igenom expeditionsmaterialet och framför allt försöka förstå vad som hade filmats när. I många fall fanns endast .MP4 filerna kvar vilket innebar att all metadata var försvunnen. Nedan är en bild på hur mappstrukturen från en Sony PMW-EX1R ser ut, alla filer som finns i mappstrukturen bör finnas med för att lätt kunna se information om videoklippen så som tidskod, datum, klockslag m.m.



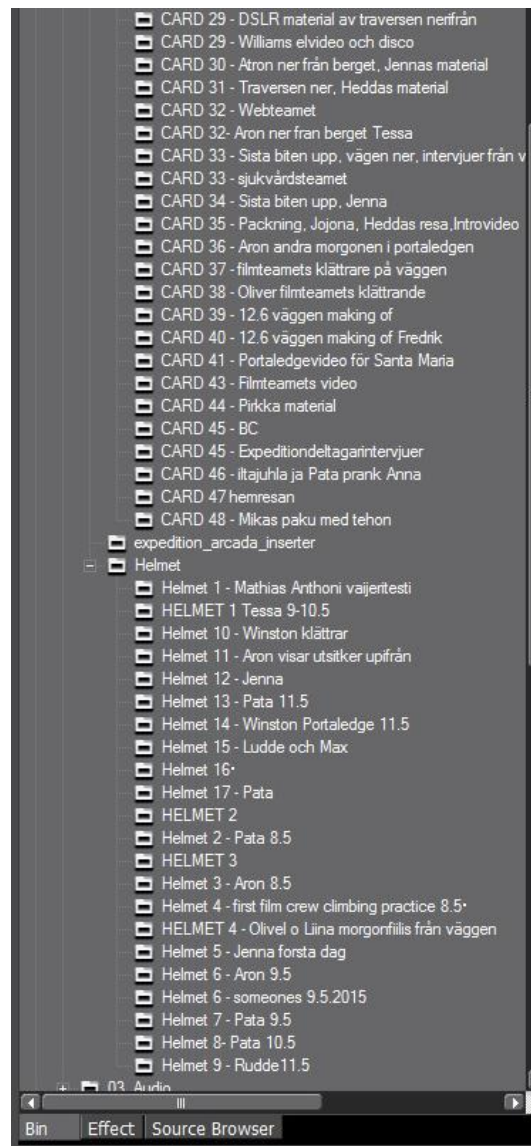
Figur 2. BPAV

Hur ska loggningen genomföras för att det ska bli så trevligt som möjligt för klipparen att starta sitt arbete? Jag kommer att presentera hur loggningen borde göras enligt regelboken.

Nedan är en bild från hur sorteringen av materialet från Expedition Arcada såg ut när jag hade tagit in det i *klippet*.



Figur 3. Bin1



Figur 4. Bin2

”Labeling and logging is like locking and loading: Skip it and fuggedabout locating shots easily or editing efficiently”

5.3.1 Märka upp

Så fort ett minneskort kommer in rummet, se till att föra över materialet, döpa mappen/kortets unika nummer, projektets namn och all annan nyttig information som har beslutats att ska finnas med som till exempel en sammanfattning av materialets innehåll.

I vilket typ av projekt man än arbetar i så är detta de ”gyllene kort nummer” reglerna:

1. Ge allting ett unikt nummer samt ett bra namn som tydligt beskriver innehållet i materialet.
2. Upprätthåll ett uppdaterad dokument med information av kort/mappar och vad de innehåller. Förvara en master fil på datorn samt en kopia i en anteckningsbok eller pärm.
3. Se till att namnmärkningssystemet är tydligt för alla som är involverade i projektet: Klipp personerna, postproduktion, ljudredigerare etc.

5.3.2 Vad bör ett filnamn innehålla?

Man bör hålla sig under 32 tecken samt endast använda sig av siffror och bokstäver. Dom flesta klippare föredrar att använda max 6 tecken. Äldre klipp system kan bara hantera max 6 tecken så därför är det bäst att hålla sig till så få tecken som möjligt. Istället för Reel001 så skriver man R001 eller ännu bättre, endast 001.

5.3.3 Ge varje mapp ett unikt ID

Döp aldrig två kort till samma namn (Observera Figur 3 där det finns flera av varje kort nummer). Det är otroligt viktigt att varje kort som förs över till datorn får ett unikt namn och nummer. Varför? Två mappar med samma nummer kommer kosta dig tid, pengar och aggressioner. Om dessutom dessa två råkar ha samma tidskod kan det resultera i att fel klipp hamnar på fel plats i tidslinjen.

5.3.4 Hur ska man då göra om man råkar ut för dubletter?

Detta skulle jag egentligen ha behövt göra innan jag tog in materialet men det förstod jag inte då och nu har jag lärt mig något nytt.

Man borde ändra namnet till ett unikt i alla filnamn, loggar, dokument mm. Håll ändå kvar original namnet någonstans så om andra personer har originalmaterialet och behöver hantera det förstår vilken fil som bytt namn.

Detta skulle i mitt fall betytt väldigt många timmar extra arbete men kanske de i slutändan skulle gjort arbetet lättare?

5.3.5 Vanliga sätt att namnge materialet

Om du får möjligheten att göra ditt egna loggningssystem är dessa namngivarmetoder värda att ta en titt på:

Använd enkla metoder. För olika kort, använd 001, 002, 003 eller R1, R2, R3. Denna metod används i alla olika typer av produktioner.

Nedan har jag tagit fram två bilder från "Cut By Cut" som beskriver hur man bör döpa de olika filnamnen inom olika typer av projekt.

REEL LABELING METHODS		
METHOD	LABEL	WHAT LABEL MEANS
LOCATION	Jer10	Jerusalem reel #10
SUBJECT OF INTERVIEW	Madonna intvw.	Madonna interview
TYPE OF FOOTAGE	B: oil spill	B roll of oil spill
	Ins. cats jug	Insert reel of cats juggling
DATE, CAMERA LOAD, AND SHOW ID	1127B2IRT	November 27, B camera, second load, Ice Road Truckers

Figur 5. Reel labeling methods (Gael Chandler, Cut by Cut, s.104)

TV SERIES AND MULTI-CAM SHOW LABELING METHODS

METHOD	LABEL	WHAT LABEL MEANS
SERIES (DRAMA)	79112R5	Series#79, episode #112, reel #5
	105R01	Episode #105, reel #1
MULTI-CAM SHOWS (SITCOMS AND MUSIC VIDEOS)	01A	Reel 1 Camera A
	01B	Reel 1 Camera B
	01C	Reel 1 Camera C

Figur 6. TV Multi-cam labeling methods (Gael Chandler, Cut by Cut, s.104)

6 SLUTSATS

Vad har jag kommit fram till genom mina intervjuer? Vilka faktorer var det som gjorde att materialet inte blev till vad det var tänkt från början att bli?

Materialet var ganska platt innehållsmässigt, det saknades dramaturgi, röd tråd, innehåll och det hände helt enkelt inte så mycket. Det var mycket natur och bergväggar som hade filmats och det saknades människor, känslor och konflikter.

Faktorerna uppdagades redan under förplaneringen där de involverade berättade att informationen över att det huvud taget skulle göras en dokumentär kom väldigt sent. Det var dessutom svårt att få ihop möten både under förplaneringen och själva produktionen på grund av att det var många involverade och från många olika linjer med olika scheman. Fokuset på dokumentären var väldigt litet på grund av att all energi lades på annat som behövde förberedas såsom korta videoklipp, budget, resan, sponsorer m.m. Tyvärr lades det mycket fokus på de korta videoklippen eftersom skolan såg det som ett bra sätt att få gratis reklam och synlighet på. All denna osäkerhet och förvirring gjorde det även svårt att kunna göra en mer strukturerad planering.

Det lades för mycket fokus på Pata och Aron vilket ledde till att de glömde bort sig själva och deras äventyr. Under de få möten som ordnades var det för många involverade med för många åsikter. Fler kockar sämre soppa.

Ett stort dilemma jag fick reda på under intervjun var att när dom åkte iväg och dokumentären skulle börja filmas och ta form var de ännu inte medvetna om vad den skulle handla om, vilket resulterade i att dom filmade allt och ingenting.

En bidragande faktor i allt det här berodde på att de fick för lite handledning under projektet. När man inte har gjort stora produktioner som Expedition Arcada tidigare behöver man en axel att luta sig mot för att få stöd och hjälp under projektet. Helt enkelt en person som skulle haft erfarenhet kring motsvarande projekt och kunna vägleda eleverna under produktionen.

Dessutom var det för mycket att hålla reda på för en producent för hela produktionen. Flera av de involverade skulle ha önskat produktionsassistenter som kunde koncentrera sig mer specifikt på vissa områden, en för dokumentären, en för reklamfilmerna osv.

Av någon anledning var också språket en oklarhet vilket ledde till att det kunde bli väldigt stelt när personerna inte visste om de fick tala sitt modersmål. Många på expeditionen var väldigt ovana med att ha ett filmteam runt sig och de intervjuade menar att det skulle ha hjälpt om man hade avvarat tid för kameraträning samt informerat de involverade för att det skulle bli mer naturligt på plats.

På grund av att detta var ett skolprojekt ville dom att det skulle va rullande ansvarspositioner så att alla skulle få prova på allting. Om jag har förstått det rätt så innebar det att det blev mycket onödig yrsel, förvirring och det påverkade egentligen hela expeditionen inklusive dokumentären. Det hade gått smidigare och varit mer kontroll om alla hade endast en ansvarsposition att fokusera på under produktionen.

En stor bidragande faktor (kanske en av dom större faktorerna) var onödig stress som uppdagades direkt när deltagarna kom på plats. Ingen visste varför det var och negativ stress är inte till fördel för något eller någon.

De tillfällen när det hände små olyckor, konflikter och liknande var inte första tanken att filma. De intervjuade menar att situationen man hamnade i att filma sina vänner gjorde det svårt att genomföra. Hade man inte haft någon relation till de man filmade hade det varit så mycket lättare. Att filma när vänner hamnar i konflikter är svårt på grund av de känslomässiga band man har. Däremot hade det varit till fördel för dokumentärens innehåll.

Sist men inte minst måste jag själv säga att det var ett underligt beslut att låta alla sköta loggningen, det resulterade i att det ordagrant blev ett kaos och materialet låg huller om buller utan ett vettigt system. Det skulle behövts ordentlig utbildning i hur loggning borde göras, en ansvarig person som skötte det samt en kortläsare som var kopplad till datorn så att inte kamerorna behövde användas till det.

När jag började med mitt slutarbete trodde jag inte det skulle vara så här mycket som kunde påverka materialet. Det har varit otroligt intressant att få en inblick i vad som hände och vad som konkret gjorde att materialet innehållsmässigt och kvalitetsmässigt blev li-
dande och gjorde mitt arbete till en utmaning.

Hade allt detta som jag räknade upp i slutsatsen inte hänt och om man hade kunnat förebygga dessa händelser i förväg så tror jag materialet för dokumentären av Expedition Arcada hade varit något helt annat och slutliga filmen hade fått en helt annan riktning och nivå.

KÄLLOR

Bengelsdorf, Ann-Christin. 2016, Vad påverkade materialet? [muntl.].
Intervju. 14.10.2016

Chandler, Gael. 2012, Cut by cut: Editing your film or video, USA:
Michael Wiese Productions 476 s.

Dahlgren, Peter (2002), Vem gör vad i filmteamet? (www). Hämtat från vooofilm,
<http://www.vooofilm.org/artikel/filmteamet>. Publicerat 20 augusti 2002.
Hämtat 21 mars 2017.

Hedengren, Hanna. 2016, Vad påverkade materialet? [muntl.].
Intervju. 09.11.2016

Rauma, Theresa. 2016, Vad påverkade materialet? [muntl.].
Intervju. 23.09.2016

BILAGOR

Intervjufrågor

- Kan du berätta kring förplaneringen?
- Vad var grundtanken kring dokumentären, vad skulle den handla om?
- Hur mycket fokus lades på dokumentären med tanke på att det var så många olika delar i expeditionen?
- De som var ansvariga för dokumentären, känner du att dom hade koll på vad dokumentären skulle handla om?
- Hade ni någon handledare?
- Upplever du att projektet var för spretigt?
- Vad hade man kunnat göra annorlunda i förplaneringen för att gynna dokumentären?
- Hade ni tydliga ansvarspositioner?
- Om du skulle göra detta igen vad skulle du göra annorlunda?
- Vilken typ av material var ni ute efter?
- Fick ni materialet?
- Vad tycker du att filmen saknade?
- Visste ni vad dokumentären skulle handla om?
- Hur gick loggningen till?
- Var alla utbildade inom tekniken?
- Fanns det någon som endast hade produktionellt ansvar för dokumentären?
- Varför fanns det inte några produktionsassistenter?
- Hur involverad var du i dokumentären som producent?
- Vad var huvudsakliga fokuset för dokumentären?
- Varför var det så stressigt?
- Varför fick ni så lite tid för dokumentären?